№ 65. Poniedziałek 20. Marca 1865. Rok wydania 55.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Lwów, 20. marca. Prywatny telegram z dnia wczorajszego wieczór donosi, że Jej ces. Wysokość Arcyksiężniczka **Gizela** ma się lepiej, i powraca do stanu zdrowia.

Wiedeń, 20. marca. Nadeszły wczoraj telegram Cesarza Mexykańskiego z St. Nizaire donosi: Ochotnicy austryaccy przybywszy zaledwie w głąb kraju odnieśli świetne zwycięztwo.

Petersburg, 19. marca. „Journal de St. Petersbourg" oświadcza, że najnowsze wypadki w środkowej Azyi nie mają na celu rozszerzenie granic Rosyi, lecz ustanowienie granic przez uzyskanie nieprzerwanej linii granicznej i komunikacyę z ludami pojmującemi dobrodziejstwa pokoju i handlu a nie trudniącemi się rabunkiem.

Część urzędowa.

Obwieszczenie.

Stosownie do najwyższego postanowienia z dnia 6. marca b. r. rozporządza się:

1. Z dniem 18. kwietnia 1865 roku znosi się stan oblężenia w Królestwie Galicyi z Krakowem, i z tym dniem tracą moc obowiązującą rozporządzenia wyjątkowe wydane w celu przeprowadzenia i wykonania stanu oblężenia.

2. Śledztwa karne na dniu 18. kwietnia 1865 roku przeciwko osobom stanu cywilnego w sądach wojskowych jeszcze w toku będące, mają przejść do przynależnych sądów cywilnych, rekursa zaś przeciw wyrokom zapadłym przed tym dniem w sądach wojskowych względem osób cywilnych, pozostawiają się kompetencyi wyższych sądów wojskowych.

Lwów, 20. marca 1865.

C. k. Namiestnik i komenderujący jenerał.
Franciszek Baron *Paumgarten* m. p.

Część nieurzędowa.

Lwów, 20. marca.

Z **Przemyśla** otrzymaliśmy wczoraj wiadomość telegraficzną, że w nocy z 18. na 19. b. m. powstał tam pożar przez nieostrożność i zgorzało pięć domów przy ulicy lwowskiej.

Stan zdrowia Arcyksiężniczki *Gizeli* polepszył się już cokolwiek. Drugi buletyn lekarzy (pierwszy podajemy pod właściwą rubryką) donosi, że zapalenie płuc ogranicza się tylko na lewej dolnej kończynie; przytem ustały już objawy plewrowe i gorączka zmniejszyła się. *Jen. kor.* powiada, że słabość młodej Arcyksiężniczki sprawiła bardzo przykre wrażenie w stolicy, i że wszędzie objawia się dla niej nadzwyczajna sympatya.

Przedwczoraj miały posiedzenie obie izby Rady państwa. *W izbie panów* toczyły się dalsze rozprawy nad sprawozdaniem komisyi finansowej o wnioskach komisyi do kontrolowania długów państwa. Punkty 2 do 5 wniosku komisyjnego przyjęte zostały bez odmiany. Nad punktem 6., który żąda, ażeby niepotwierdzać uchwały izby deputowanych, uznającej w niesprzedaniu wszystkich obligacyi angielskiej pożyczki loteryjnej z r. 1860 emisyi I. naruszenie artykuły VI. ustawy finansowej na rok 1862 toczyła się dłuższa debata, która skończyła się jednak jednogłośnem przyjęciem wniosku komisyi. Drugim przedmiotem porządku dziennego było sprawozdanie komisyi finansowej o przyjętym w izbie deputowanych projekcie ustawy względem zniżenia istniejących w *Siedmiogrodzie podatków osobowych*, ale niepowzięto jeszcze żadnej uchwały na tem posiedzeniu.

W izbie deputowanych wniósł sprawozdawca wydziału finansowego deputowany *Taschek* imieniem tego wydziału wniosek naglący, ażeby izba dozwoliła natychmiast przedłożyć sobie sprawozdanie o wniosku sądowym względem dalszego poboru dodatków do stałych podatków na miesiące kwiecień, maj i czerwiec. Izba uznała nagłość wniosku i przyjęła ustawę bez debaty przy drugiem i trzeciem odczytaniu. Z porządku dziennego przypadła potem specyalna debata nad ustawą względem wymiaru, rozpisania i poboru podatku zarobkowego i dochodowego od przedsiębiorstw kolei żelaznej. Skutkiem wniesionej jednak przez dep. *Kurandę* petycyi gminy miejskiej Wiednia w tej sprawie uchwaliła izba na wniosek deputowanego Dra *Grossa* zawiesić obradę i rzeczoną petycyę oddać wydziałowi do ocenienia. Drugim przedmiotem porządku dziennego było pierwsze odczytanie wniosku Dra *Bergera* względem objaśnienia §. 13. ustawy zasadniczej. Dr. Berger motywował swój wniosek, a większość izby uchwaliła oddać tę sprawę osobnemu wydziałowi z 9 członków, wybranych z całej izby. Wybrani zostali do tego wydziału: Berger, Waser, Hassmann, Pankratz, Zimmermann, Lapenne, Pratobevera, Grocholski i Khuenberg.

Dalszy pobór podatków na drugi kwartał roku bieżącego musi być znowu przez radę państwa prowizorycznie przyzwolony, ponieważ budżet niemógł być jeszcze nawet izbie deputowanych przedłożony pod obradę. Minister finansów przedłożył odnośny projekt ustawy na posiedzeniu z 15. b. m. i wniosek ten będzie traktowany jako naglący, gdyż zbliża się już koniec pierwszego kwartału. Dość przytoczyć tylko te fakta dla zbicia wszystkich rozumowań, że traktowaniem budżetu w formie skróconej, z przyjściem do porządku dziennego nad wnioskiem *Vrintsa* i odrzuceniem odnoszących się do tego propozycyi rządu niestracono wcale czasu. Na bieżące półrocze jest ułożenie budżetu z r. 1865 dziełem pośmiertnem, którego praktyczny wpływ wcale nie będzie wielki. Niestety zachodzi słuszna wątpliwość, czy z początkiem trzeciego kwartału przyjdzie już do skutku ustawa finansowa. Rozpoczynająca się wkrótce debata w izbie deputowanych nad budżetem pokaże dopiero, jak wiele czasu zajmą układy między rozmaitemi czynnikami prawodawstwa.

Dnia 16go rozpoczął się drugi proces polski w Berlinie; stawają w nim obwinieni, którzy się sami nie stawili w procesie zeszłorocznym i zaocznie skazani zostali, lub stawić się nie mogli, a następnie zgłosili się, tudzież ci, którzy nie byli jeszcze objęci pierwszym aktem oskarżenia, jak również ci, na których nie zapadły w przeszłym procesie wyroki. W ogóle stawiło się 28 oskarzonych. Królikowski, naczelnik przedsiębiorstwa żeglugi parowej na Wiśle, który przeszłego roku uszedł ze szpitala, nie stawił się. Prezyduje w sądzie znowu wiceprezes sądu kameralnego Büchtemann, oskarzycielami są naczelny prokurator Adelung i prokurator Mittelstaedt; obrońcy Brachvogel, Holthoff, Lewald, Deyks, Janecki i Szuman z Samostrzela. Wszyscy oskarzeni są trzymani w areszcie śledczym. Akt oskarzenia zajął pierwsze posiedzenie.

Jak donoszą z *Rzymu*, kazał Ojciec święty zaraz po audyencyi hrabiego Sartiges na dniu 4. b. m. wezwać do siebie kardynała Antonelli i polecił mu zwołać jeszcze tego samego wieczora kardynałów do Watykanu, co dzieje się zwykle przy ważnych sprawach stolicy apostolskiej. Kardynałowie jednak zachowują obrady swoje w tajemnicy, i przeto niewiadomo jeszcze nad czem obradowano. — Część francuskiej armii okupacyjnej gotowała się już do powrotu do Francyi, i przeto zaczyna się już przekonywać dwór rzymski, że rząd francuski w przeciągu dwóch lat dopełni ściśle klauzuli konwencyi wrześniowej względem ewakuacyi Rzymu.

W Sztokholmie zdarzały się w zeszłym tygodniu przez kilka wieczorów *zgiełki uliczne*; kilkakrotnie musiały występować wojska i aresztowano wiele osób. Tumultanci żądali po prostu usunięcia dyrektora policyi *Wallenberga*, który w czasie rozruchów marcowych w roku zeszłym i później też przy niektórych sposobnościach występował z nadzwyczajną surowością. Dnia 7. wieczorem powybijały tłumy ludu, zebrane na placu Gustawa Adolfa i przed urzędem policyi okna w kilku strażnicach policyjnych. Minister sprawiedliwości baron de Geer nakazał znowu śledztwo a oraz skonfiskowanie pamfletu wymierzonego przeciw dyrektorowi policyi.

Budżet wojenny.

III.

Przechodząc zaś do wyjaśnienia czasu służby pod bronią przy piechocie, powiedzieliśmy już, iż rząd dla utrzymania licznych kadrów oficerów i podoficerów z uwzględnieniem finansów państwa, komplet ile możności ograniczył. W piechocie zniżono komplet do 54 ludzi w kompanii, co ze względu na komplet wojenny 130 ludzi, na ubytek naturalny, na uczniów podoficerskich i rzemieślników, wymaga w przecięciu dwuletniej obecności pod bronią. Jest to wprawdzie bardzo mało, lecz usilnym staraniom oficerów i podoficerów udać się może, wykształcić żołnierza ile być może do swego zawodu.

Inaczej rzecz się ma co do strzelców.

Strzelcy jako broń zupełnie wyłącznie używani bywają.

Byłoby to zapoznaniem ich przeznaczenia, gdyby ich uważano jako harcery zmasowanej piechoty.

Piechota dziś bije się z równą łatwością tak w szykach otwartych jak i zamkniętych. Sama ona wprowadza się w utarczkę, sama rezerwą swą ściga pobitego nieprzyjaciela, sama zresztą zasłania swój odwrót.

Strzelcy jako broń trudniejsza, mają przeznaczenie: Muszą oni brać udział w dalekich rozjazdach bądź sami bądź w połączeniu z lekką jazdą i bateryami konnemi, muszą atakować punkta

szczególnie do ataku trudne, bronić zaś upornie stanowczych miejsc w pozycyach odpornych; na nich polega bezpieczeństwo armii w rozległem znaczeniu, do tego zaś wszystkiego potrzeba łatwości pojęcia i energii wykonania, potrzeba dać sobie radę w najtrudniejszych sytuacyach życia wojennego, tak obfitego w rozliczne wypadki — wszystko to strzelcy dokonywać muszą. W ten czas to dopiero utrzyma się duch strzelców w całej żywości jak dotąd, i pojmie się dla czego do strzelców ludzi właściwych tak starannie wybierają.

Samo użycie lepszego materyału w ludziach uzbrojenie ich doskonałe, nie wystarczy jeszcze do uformowania doskonałej broni strzeleckiej.

Zaprzeczyć nie można, iż Tyrole i rekruty pochodzący z gór wkrótce na strzelców wykształcić się dają, lecz ażeby przejęli się prawdziwym duchem żołnierskim, zostać muszą dłuższy czas pod bronią, co z resztą koniecznem jest przy innych rekrutach, jeżeli materyał wykształcony być ma odpowiednio do celów swoich.

Rząd ograniczył czas pozostania pod bronią przy strzelcach do dwóch lat 5½ miesięcy, co odpowiada kompletowi 70 ludzi w kompanii — to prawdziwe minimum. (D. c. n.)

Monarchia Austryacka.

Wiedeń, 18. marca. *(Nowiny dworu.) Gazeta wiedeńska* ogłasza następujący pierwszy buletyn o słabości Arcyksiężniczki *Gizeli* z 17. b. m. o 2. godzinie w południe: „Jej cesarzew. Mość Arcyksiężniczka *Gizela* zachorowała na zapalenie lewego skrzydła płuc i błony płucowej. Słabość zaczęła się dnia 15. b. m. przed południem nagle dreszczem, po którym nastąpiły gwałtowne objawy gorączkowe, które trwają dotąd w równej prawie mierze. — Dr. Widerhoffer."

Wielka Księżna rosyjska *Marya* przybyła tu wczoraj zrana w towarzystwie hrabiego Strakanowa i 15 innych osób należących do towarzystwa i do dworu, i wysiadła w hotelu pod „Cesarzem rzymskim." W południe o godzinie ½1 oddał jej *Najjaśn. Pan* wizytę. Jego Mość Cesarz był przytem w uniformie pułkownika rosyjskiego. Prócz Cesarza odwiedzili Wielką Księżnę: *Książę Badeński* o godzinie 11., nuncyusz arcybiskup *Falcinelli* o godz. 1½, i Jej Mość owdowiała Cesarzowa *Karolina Augusta* o godz. 4. Wkrótce potem pojechała Wielka Księżna z dziećmi swojemi Księżniczką Maryą i księciem Mikołajem Leuchtenbergskim do burgu dla oddania wizyty Jej Mości Cesarzowej, która odwzajemniła ją w ciągu popołudnia. Odjazd Wielk. Księżnej oznaczony jest na dzisiaj.

Jen. kor. pisze, że podana w Nr. 76. *Wanderera* wiadomość o bliskim odjeździe Jego Excelencyi kroackiego kanclerza nadwornego do Zagrabia i domysły z tego wyprowadzone są zupełnie bezzasadne.

(Z wydziałów parlamentarnych.) Według wniosku jeneralnego referenta wydziału finansowego, prawo finansowe na rok 1865 opiewać ma jak następuje:

Art. I. Ogólne wydatki na rok 1865 ustanawiają się w sumie 521,897.660 złr.

Art. II. Pierwsza część następnego preliminarza państwa obejmuje szczegółowe użycie i sumy dla każdej z osobna gałęzi administracyjnej etatem przyzwolone. Kredyta przyzwolone według osobnych rozdziałów, tytułów i paragrafów, z jedynym wyjątkiem pensyi urzędników do dyspozycyi będących i sług, mogą być użyte tylko do celów wymienionych w właściwych rozdziałach, tytułach i paragrafach, i to z wyszczególnieniem co do potrzeby zwyczajnej lub nadzwyczajnej, o ile w preliminarzu przez opuszczenie paragrafów i tytułów, tudzież podziału wydatków na zwyczajne i nadzwyczajne wyjątek tylko jednak na rok 1865 obowiązujący, dozwolony nie został. Dalej lecz zawsze tylko wyjątkowo na rok 1865 kredyt przyzwolony dla ministeryum stanu, administracya polityczna, rozdział 7. tytuł 6ty: polityczna administracya w krajach koronnych; dla ministeryum sprawiedliwości rozdział 41. tytuł 3ci: administracya sprawiedliwości w krajach koronnych i dla władz kontroli rozdział 42. tytuł 3ci: centralne buchalterye państwa, tudzież tytuł 4.: buchalterye krajowe, przy tych ostatnich jednak tylko co do osobistych pensyj urzędników, w granicach tychże tytułów, bez względu na podziały w paragrafach, użyty być może.

Art. III. Dla pokrycia wydatków państwa w Art. I. przyzwolonych, przeznaczone są wpływy drugą częścią następnego preliminarza państwa ustanowionej w sumie 517,637.878 złr.

Art. IV. Dla zebrania sumy w Art, III. ustanowionej, obowiązywać mają, obok prawa z dnia 28. grudnia 1864 nr. 97 D. p. p. o dalszem trwaniu podwyższenia opłat podatkowych, stemplowych i innych należytości, następujące jeszcze przepisy:

1. Dodatek nadzwyczajny, na mocy rozporządzenia cesarskiego z dnia 13. maja 1859 r. przy

a) podatku gruntowym,

b) podatku domowo-czynszowym,

c) podatku domowo-klasycznym,

d) podatku zarobkowym,

e) podatku contributio arti e commercio w Królestwie lombardzko-weneckiem,

f) podatku dochodowym zaprowadzony, na czas od 1. kwietnia do ostatniego grudnia 1865 roku podwojony zostanie, zaś przy

g) procentach od obligacyj, i papierów państwa i stanów, podatek dochodowy z 5% podnosi się do 10%.

Pobór podatku ad *g)* bez względu na walutę w jakiej obligacye są wystawione, nastąpić ma w sposób rozporządzeniem cesarskiem z dnia 28. kwietnia 1859 r. nr. 67 D. p. p. przepisany, przez strącenie przy opłacie procentów po ogłoszeniu prawa obecnego przypadających, dla tego znosi się rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 4. maja 1859 r. nr. 79 D. p. p.

W krajach w których dłużnikom przysługuje prawo do odciągania podatku dochodowego przy opłacie procentów od kapitałów hipotecznie zabezpieczonych lub w przedsiębiorstwach przemysłowych lokowanych, prawo to rozciąga się i do podwyższenia podatku dochodowego obecnie ustanowionego.

2. Zmiany zaprowadzone prawem z dnia 13. grudnia 1862 r. Nr. 89 Dz. P. P. w prawach z dnia 9. lutego i 2go sierpnia 1850 roku względem stempli i należytości bezpośrednich, trwać mają aż po koniec grudnia 1865 r., równie jak i podwyższenie opłaty konsumcyjnej od cukru z krajowych materyałów wyrobionego, tak jak prawem z dnia 29. października 1862 r. Nr. 75. D. P. P. zaprowadzone zostało.

Art. V. Osobnem prawem oznaczone będą przepisy względem przedaży przedmiotów i majątku nieruchomego państwa, w rozdziale 39. tytule 1., 3. i 4. drugiej części preliminarza państwa wymienionych.

Art. VI. Będące własnością państwa a z końcem 1864 r. jeszcze w zastawie zostające:

a) obligacye pożyczki loteryjnej z roku 1860,
w sumie . . . . 1,530.060 złr.

b) 5procentowe obligacye metaliczne w sumie 1,775.000 złr.

c) Glognickie obligacye pierwszeństwa w sumie 70.000 „

d) Obligacye Lloyda w sumie . . . . 195.000 „

mają być przedane, cena za nie uzyskana użyta być ma do spłacenia zaciągnionej na nie pożyczki, nadwyżka zaś, jaka się okaże, obrócona być ma do pokrycia niedoboru.

Art. VII. Sumy na rok 1865 przyzwolone, z upływem jednak tego roku w całości lub części nie wydane, mogą być użyte w biegu 1866 r. do celów obecnym prawem finansowym wskazanych, wypłaty jednak z tego tytułu uiszczone liczone być mają w rachunku rocznym na karb służby przeszłego roku. Przyzwolenie jednak na sumy w ciągu roku 1866 nie użyte, ustaje z dniem 31. grudnia 1866 r., z wyjątkiem jedynie sum przeznaczonych na opłatę pensyi stałych i należytości lub wypłat opartych na tytule prawnym, jako to: procenta od długów państwa i t. p.

Art. VIII. Do pokrycia niedoboru wykazującego się z sumy
wydatków . . . . 521,897.660 złr.
w obec wpływów w sumie . . . . 517,637.878 „
4,259.782 „
tudzież sumy . . . . 1,691.955 złr.
potrzebnej do spłacenia 4,077.000 złr. w obligacyach nowej pożyczki srebrem z roku 1864, użyte być ma wynagrodzenie za koszta wojenne szlezwicko-holsztyńskie w roku 1865 wpłynąć mające.

Na posiedzeniu wydziału finansowego z dnia 16go b. m. odczytano całą relacyę referenta, poczem nastąpiły dłuższe rozprawy, czyli dokładne wyłożenie stanu stosunków finansowych państwa, ze względu na powiększenie długu państwa od lat kilku i znane operacye administracyi finansowej, jak referent wnosi, w relacyi pozostawione być mają, które to pytanie na korzyść referenta rozstrzygnięto. Obecny p. minister skarbu był temu przeciwny, gdyż ciemna dość barwa relacyi niekorzystny wpływ wywrzeć może na przyszłe operacye kredytowe. Po zadecydowaniu tej kwestyi relacya załatwiona została aż do stronnicy 15., składa się w ogóle z 31 stronnic. Przy odczytaniu zmieniono jednak niektóre ustępy i złagodzono zanadto jaskrawe wyrazy.

W dniu jutrzejszym wydział finansowy dalszego ciągu relacyi słuchać będzie.

Na posiedzeniu wydziału finansowego w d. 17. b. m. odbywała się dalsza obrada nad sprawozdaniem względem ustawy finansowej, nie wiele jednak załatwiono, ponieważ pan minister finansów musiał znajdować się na posiedzeniu izby panów na którem obradowano nad sprawozdaniem komisyi względem wniosków komisyi kontroli długu państwa. Zasługuje na wspomnienie, że na wniosek deputowanego Steffensa wykreślono za przyzwoleniem referenta ten ustęp sprawozdania, który mówi, że państwo nie ma kredytu w skutek nieudania się operacyi z pożyczką w srebrze. Wieczorem tegoż dnia odbywał się dalszy ciąg obrady.

Wczoraj miał wydział finansowy dwa posiedzenia, na których obradował nad jeneralnem sprawozdaniem Dr. *Taschcka.* Ustęp względem „zrzeczenia się do czasu potęgi wielkiego mocarstwa" został przekreślony, jak również proponowane podwyższenie *podatku od kuponów.* Wciągnięcie do budżetu na r. 1865 szlezwicko-holsztyńskiego wynagrodzenia wojennego zostało odrzucone, a przyjęto wniosek *Herbsta,* żeby o pokrycie niedoboru postarano się inną ustawą. Wczoraj doszedł wydział do ostatnich wniosków.

(Posiedzenie izby panów z 17. b. m.)

Na ławie ministeryalnej zasiedli Ich Excel. pp. *Schmerling, Mecsery, Plener, Frank, Nadasdy* szef sekcyjny *Kalchberg* i sekretarz ministeryalny *Faukal.*

Po odczytaniu protokołu ostatniego posiedzenia i wniesieniu kilku petycyi w sprawach lokalnych nastąpiło z porządku dziennego sprawozdanie o ustawie względem *peryodycznego transportu osób.*

Ustawę tę przyjęto bez debaty w składzie uchwalonym przez izbę deputowanych.

Drugim przedmiotem porządku dziennego było sprawozdanie komisyi względem zmiany §§. 4. i 6. *ustawy z 7. grudnia 1858 ku ochronie wzorków i modelów wyrobów przemysłowych.* I tu przyjęte zostały wnioski komisyi zgodne z uchwałą izby deputowanych, bez debaty, z tą tylko zmianą, że taxa rejestrowania, oznaczona w izbie deputowanych na 1 zł., została zniżona na 50 cent. walut. austr.

Dalej nastąpiło z porządku dziennego sprawozdanie komisyi o *wnioskach izby deputowanych, odnoszących się do drugiego sprawozdania rocznego komisyi kontrolującej dług państwa.*

Izba deputowanych przyjęła trzy kategorye wniosków: 1) względem uwiadamiania o środkach; 2) o rozstrzyganiu w wypadkach, przy których zdaje się komisyi do kontroli długów państwa, że ze strony administracyi finansowej niezachowano należycie przepisów prawnych; i 3) o uchwałach.

Co do kategoryi pierwszej przyjęte zostały wnioski izby deputowanych po dłuższej debacie bez odmiany; z drugiej zaś kategoryi przyjęty został tylko punkt 1.; wszystkie inne zostały częścią odrzucone, częścią przeszła izba nad niemi do porządku dziennego.

Przyszłe posiedzenie zapowiedziane zostało na dzień następny.

Anglia.

(Rozprawy parlamentu.) Na posiedzeniu parlamentu w d. 13. b. m. rząd dał dokładne oświadczenie względem swego stosunku do Stanów zjednoczonych. Po wzburzeniu, które ostatnie wypadki w Ameryce wywołały w całej Anglii, oświadczenie takie okazało się koniecznie potrzebnem. Ministeryum zapewnia, że stosunki są ciągle przyjaźne, i że nie ma powodu do obawy. Lord Palmerston utrzymywał nawet, że ludność Ameryki nie żywi innych uczuć dla Anglii tylko przyczylność i życzliwość.

Na posiedzeniu izby wyższej w d. 16. b. m. Earl Russell odpowiedział na interpelacyę lorda Stratforda: Obrady względem uregulowania granicy turecko-perskiej ukończą się zapewne z końcem tego miesiąca; Anglia i Rosya jednozgodnie przyczyniły się do tego. Na interpelacyę Griffitha w izbie niższej odpowiedział lord Palmerston, że praca przymusowa przy budowie kanałuSuez, nie ma już miejsca.

Niemcy.

Berlin, 16. marca. *(Rozprawy w izbie.)* Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych toczyła się jeneralna debata nad ustawą finansową. Minister finansów protestował przeciw zarzutowi przeciążenia kraju podatkami, uznając jednak zasługę sprawozdania komisyi budżetowej w wyjaśnieniu sytuacyi. Sprawozdanie to opiera się częstokroć na mylnych przypuszczeniach, szczególnie niepodobnemi są do przeprowadzenia wnioski tyczące się budżetu wojennego co do znacznej redukcyi etatu wojskowego przy utrzymaniu dzielności armii i potęgi państwa. Zniżenie etatu wojskowego byłoby zaostrzeniem, nie zaś usunięciem sporu.

Co do zniesienia dodatku do kosztów sądowych i monopolu soli oświadczył minister, że chwila do zmniejszenia ciężarów jest niestosowna; rozłożenie podatku dochodowego na raty miesięczne nie da się uskutecznić, gdyż rząd stałby się przeto zawisłym od większości izby, a to byłoby osłabieniem jego prawa konstytucyjnego. W tak zwanem prawie budżetowem tkwi spór, nad którym rząd ubolewa. Rząd nie zasługuje na zarzut, jakoby chciał ograniczać prawo budżetowe. Budżet uchwala się jak inna ustawa za współdziałaniem trzech czynników prawodawstwa. Izba panów ma prawo przyjąć lub odrzucić budżet; jeżli odrzuci budżet izby deputowanych, natenczas nie ma żadnego etatu. Jeżli obie izby przyjmą budżet, natenczas potrzebne jest zatwierdzenie rządu. Tego prawa nie da sobie rząd uszczuplić. Jeżli nie zostanie uchwalony budżet, nie może zostać bezczynną administracya rządowa; tylko porozumienie się względem budżetu może uchylić uciążliwą sytuacyę. Rząd nie wymaga bezwarunkowego przyjęcia przedłożonego budżetu, lecz dobrej woli do zgody. Ta objawi się zapewnie i wtedy przy pomocy Boga przyjdzie budżet do skutku; w przeciwnym razie nie spadnie na rząd wina stanu bezbudżetowego. Rząd uznał skuteczność reorganizacyi, i dziś nie można jej odwołać bez sprzeciwienia się woli Króla i naruszenia interesów ojczyzny. W końcu nazwał minister wniosek Virchowa niepodobnym do przyjęcia i zbijał zdania kilku mowców.

Po tej przemowie ministra i oddaleniu się jego z izby, przystąpiono na wniosek *Hoverbecka* do dalszej debaty.

Hrabia Schwerin usprawiedliwia ministeryum nowej ery przeciw zarzutowi ministra finansów, że wywołało nieporozumienie. Teraźniejsi ministrowie zastali faktyczny stan reformy a nie spór o konstytucyę. Ministeryum nowej ery ustąpiło, aby uniknąć sporu; sądziło, że będzie mogło przeprowadzić organizacyę wychodząc z przypuszczenia ustawy rekrutacyjnej rządu, liberalnego i budowy konstytucyi.

Ponieważ przez przyjęcie wniosku Hagena dano nam dowód nieufności, przeto nie mogliśmy spodziewać się przeprowadzenia środków. Gdy nasze podania o dymisyę nie zostały przyjęte, doradzaliśmy rozwiązanie izby, jednakowoż z przypuszczeniami, które się nie ziściły. Spór powstał przez zniesienie granic kompetencyi przez teraźniejsze ministeryum.

Spór może być załatwiony z izbą na tych samych podstawach reformy wojska, ale nie w granicach pojęcia ministra finansów. Utrzymuje z Fancherem: że spór można załatwić przez kompromis, przez zwycięztwo patryotyzmu nad próżnością.

Minister finansów Bodelschwingh mówi, że nie chciał ministerstwa nowej ery uczynić odpowiedzialnem za spór.

Hrabia Bethusy (konserwatysta) nie zgadza się na zasady ministra finansów względem etatu. Mówi: Starajmy się o usunięcie sporu, będzie ono zwycięztwem zaparcia się siebie nad prawem formalnem.

Wagener mówi: Rząd nie potrzebuje, aby go nauczano. Może wkrótce ukaże się budżet w zbiorze praw, jak to życzył sobie Virchow, ułożony przez Króla i ministrów. Na zawołanie ze strony deputowanych „do porządku“, oświadczył Wagener, że go niezrozumiano. Wiceprezydent Bockum Dolffs chce kazać odczytać nie skorrygowane sprawozdanie stenograficzne. Konstatuje z sprawozdania stenograficznego, że Wagener powiedział, iż ma nadzieję, że i t. d. Na tem rzecz skończona. Co do hr. Bethusy oświadczył hr. Schwerin, że w kwestyi konstytucyjnej będzie zawsze mówił otwarcie. Stojąc przed Królem powie: Najjaśniejszy Panie, to nie uchodzi, to sprzeciwia się prawom kraju. Debatę odroczono do jutra.

Kronika.

(Jubileusz służbowy.) Dnia wczorajszego 19go b. m. obchodził przełożony tutejszej buchhalteryi państwa c. k. wice-buchhalter Wny. Ludwik Kobylański czterdziestą rocznicę służby publicznej. Z tego powodu wszyscy radzcy rachunkowi i liczna reprezentacya urzędników podwładnych składali czcigodnemu i powszechnie poważanemu jubilatowi najszczersze życzenia. Szanowny jubilat, który mimo tylu lat strawionych w gorliwej służbie zachował pełną siłę wieku męzkiego i rzadką świeżość umysłu, uradowany tym dowodem przywiązania swoich podwładnych, dziękując serdecznemi słowy wzajemnie im życzył, ażeby i oni jak on doczekali się jubileuszu służbowego w pełnej czerstwości i sile wieku.

„Krak. Ztg.“ z 18go b. m. donosi: *Z powodu słabości Arcyksiężniczki Gizeli* odprawiono dziś w tutejszej świątyni izraelickiej uroczyste nabożeństwo połączone z gorącemi modłami o jej wyzdrowienie i ze śpiewem chórowym.

W tym samym dzienniku czytamy: Magistrat miasta Krakowa przeznaczył jednoroczne procenta w kwocie 100 złr. z fundacyi założonej przez pewnego Nieznajomego na pamiątkę szczęśliwego rozwiązania Jej Mości Cesarzowej za rok 1865 dla zaślubionej ubogiej położnicy Katarzyny Martyńczyk.

(Uniwersytet moskiewski) jest w obecnym czasie najliczniejszym. Podług ostatniego sprawozdania liczą w nim uczących się 1804. Najwięcej studentów na fakultecie prawnym. Większa część uczących się w uniwersytecie pochodzi z klas niezamożnych towarzystwa.

Ostatnia poczta.

Wiedeń, 19. marca. Trzeci bulety o stanie słabości Arcyksiężniczki *Gizeli* wydany dnia 18. marca o godzinie 8. wieczorem: „W ciągu dnia niepowiększyła się gorączka. Pod wieczór nastąpiły po przemijającem wzburzeniu narządów powszechne poty. Dr. Löscher, Dr. Widerhofer.“

Paryż, 18. marca. Plakatem przylepionym na giełdzie oznajmiono następującą wiadomość z Mexyku: Miasto Oajaco poddało się dnia 8. lutego. Francuzi zabrali 4000 jeńca i zdobyli 60 dział.

Kiel, 16. marca. *Kieler Ztg.* donosi: Na dzisiejszem zgromadzeniu prałatów i rycerstwa uchwalono wysłać deputacyę do Króla pruskiego dla złożenia mu życzeń z powodu jego urodzin. Członkami deputacyi są: Hr. Reventlow z Farve, hr. Rantzan z Leeburga, i Schimmelmann z Ahrensburga.

Kiel, 18. marca. *Kiel. Ztg.* donosi: Deputacya kupców i przemysłowców doręczyła wczoraj komisarzom cywilnym uchwalony w Szleswiku memoryał o smutnym stanie przemysłu i handlu w razie dłuższego trwania prowizoryum.

Kolonia, 18. marca. Otwarcie wystawy internacyonalnej naznaczono z przyzwoleniem Następcy tronu na dzień 2. czerwca.

Hamburg, 16go marca. *Börsenhalle* podaje z Kopenhagi prywatną wiadomość, że prawdopodobnie przyjdzie tam do skutku ministeryum konserwatywne pod przewodnictwem Friesenborga.

Turyn, 16. marca. W izbie deputowanych minister spraw zagranicznych oświadczył w odpowiedzi na interpelacyę względem wypadków w Montevideo, że rząd ma zamiar zabezpieczyć kolonię włoską, i dołożył starania, aby złagodzić nieszczęścia wojny, nie wdając się jednak w interwencyę polityczną.

Bukareszt, 17. marca. Tegoroczna sesya izb, która podług regulaminu miała być zamkniętą dnia 18. b. m., ma być przedłużoną. Senat użalał się, że rząd wydał ustawę, nie przedłożywszy mu jej wprzódy. Prezydent ministrów usprawiedliwiał ten wypadek zapomnieniem. Ministrów Bosiana, Strata i Verneska mianował Książę senatorami.

Ateny, 11. marca. Słychać, że trzy mocarstwa opiekuńcze poleciły swoim reprezentantom tutejszym czynić rządowi przedstawienia z powodu jego polityki.

Konstantynopol, 11. marca. Na życzenie angielskiej i francuzkiej ambasady został naznaczony rządowi perskiemu termin

przedłużony na 6 miesięcy. — Na ostatniem posiedzeniu konferencyi posłów w sprawie Księstw Naddunajskich obradowano nad środkami względem utrzymania kapitulacyi.

Nowy York, 4go marca. Mesaż Linkolna nie zapowiada zmiany w polityce, i nie zawiera żadnej wzmianki o stosunkach z obcemi mocarstwami. O Shermanie nie ma doniesień autentycznych. Obiega pogłoska o bitwie między Johnstonem a Shermanem. Słychać, że postępy Shermana i Shofielda zostały wstrzymane. Grant przygotowuje nowy plan wojenny. W Wirginii senat upoważnił gubernatora uzbroić murzynów wirgińskich.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. marca.

Hotel europejski: PP. Hr. Olizar Erazm, z Kniaża.
Hotel Langa: Zischka Jan, c. k. kapitan-audytor, z Sambora.
Hotel angielski: Kellermann Józef, z Ujścia.
Hotel krakowski: Wysocki de Godzięba Flor., z Hrehorowa.

Dnia 19. marca.

Hotel George: PP. Morski Fel., z Latoszyna.
Pod białego konia: Pohorecki Alex., z Horpina.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. marca.

PP. Hr. Eterhazy Wład., do Rosyi. — Niezabitowski Włod, do Czernicy. — Zieliński Lud., do Lubyczy. — Bielski Stan., do Rychcic. — Łaczyński Izyd., do Batiatycz. — Zarewicz Wład., do Zawadki.

Dnia 19. marca.

PP. Czerny Alex., ces. ros. oficer sztabowy, do Tyflis. — Rakowski Ad., do Rosyi. — Winnicki Tyt., do Nadycza. — Papara Jul., do Dolnicza.

TEATR.

Dziś teatr polski na dochód Stanisława *Duniechiego* dyrektora orkiestry teatru polskiego: **„Paziowie królowej Marysieńki“**, operetka komiczna w 2 aktach p. P. Dunieckiego, muzyka S. Dunieckiego. Poprzedzi: **„Ostatnie Bożyszcze“**, dramat z francus. w 1 akcie; po raz pierwszy. Rozpocznie przedstawienie *uwertura* do opery **„Czarne Domino“**.

Jutro teatr niemiecki: **„Die Hochzeit des Figaro“**, opera komiczna w 4 aktach. Dwunasty występ gościnny p. Minny Peschka Leutner.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 18. i 19. marca 1865.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	''' 325.79	— 4.4	81.2	północny	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.11	— 1.2	76.7	„	„	„
10.god.wiecz.	326.40	— 3.4	82.9	wschodni	„	„
7. god. zrana	''' 325.46	— 6.0	89.4	północny	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325 57	— 3.2	83.6	wschodni	„	„
10.god.wiecz.	325.98	— 4.8	87.5	„	„	śnieg

Wysokość śniegu 10'''.

Kurs Lwowski.

Dnia 18 marca		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	21	5	28
Dukat cesarski	„ „	5	23	5	30
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	06	9	19
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	74	1	77
„ papierowy rosyjski	„ „	1	47	1	49
Talar pruski	„ „	1	65	1	67
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	71	30	72	18
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	75	02	75	79
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	50	74	29
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	77	98	78	65
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	221	67	224	—

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 18. marca.	złr.	kr.
5% Metaliki	71	55
5% pożyczka narodowa	78	30
Losy z 1860 roku	93	65
Akcye banku wiedeńskiego	803	—
„ „ kredytowego	184	20
Londyn, 10 funtów szterlingów	111	80
Srebro	109	75
Dukat pojedyńczy	5	28

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 17. marca.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	67.30	67.40
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	98.—	98 25
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	78 20	78.35
od kwiet. do paźd. po 5%	78.20	78.35
Pożyczka w srebrze z 1864 roku zwrotna w 35 latach	82.50	82.75
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	71.40	71.50
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	71.45	71.55
dtto. po 4½%	63.70	63.90
dtto. „ 4%	56.25	56.75
dtto. „ 3%	42.25	42.75
dtto. „ 2½%	35.—	37.—
dtto. „ 1%	14.25	14.50
Przez. do wyl z r. 1839 całe losy	161.—	161.25
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	156 50	157.—
Przez. do wyl. z r. 1854	88.75	89 —
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	93.30	93.40
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	96 30	96.50
Pożyczka z r. 1864 (z premią) po 100 złr.	88 80	88.90
Renty Como po 42 lir. aust.	17.75	18.25
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	67.—	68.—
„ 4½%	63.—	63.50
„ 4%	56.—	56.50
„ 3½%	48.50	49.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	58.—	59.—
„ 2¼%	52.—	53.—
„ 2%	46.—	47.—
„ 1¾%	40.50	41.—
dtto. z procent. za granicą „ 5%	71.50	72.—
„ 4½%	67.25	67.75
„ 4%	60.—	60.50
B. Krajów koronnych.		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	88.75	89.25
Wyż. Aust.	88.—	88.50
Salcburg	91.—	92.—
Czech	92.—	93.—
Morawii	90.50	91.50
Szląska	90.—	91.—
Styryi	90.50	91.—
Tyrolu	—.—	—.—
Obl. ind. po 5proc. za 100zł. Kar., Krainy i Wyb.	88.50	92.—
Węgier	74 75	75.20
Banatu Tem.	73.—	73.75
Kroacyi i Slawonii	74.75	75.25
Galicyi	73 80	74 20
Siedmiogrodu	70.75	71 50
Bukowina	71.50	72.—
Z klauzulą wylos. w r. 1867	71.25	71.75
Banat Temesz.	71.—	71.20
Lomb. wen. poż. z r. 1859	93.50	94.50
Dług Tyrolu po 5%	—.—	—.—
„ 4%	57.—	57.50
Dług Salcburga „ 3½%	—.—	—.—
„ 3%	57.—	57.50
„ 2½%	—.—	—.—
Dług Krainy „ 2%	28.25	28.75
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	26.50	27.50
„ 2½% „ 100 „	22.50	23.—
„ 2¼% „ 100 „	20.—	20.50
„ 2% „ 100 „	18.—	18.50
„ 1¾% „ 100 „	15.75	16.25

3. Akcye. (Za sztukę.)

	pien.	towar.
Banku narodowego	801.—	802.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	183.90	184.10
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	582.—	584.—
Banku anglo-austryackiego na 200 złr. (20 ft. ster.) z wpłatą 30%	84.25	84.75
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1825.—	1827.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	195.50	195.70
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł.	240 —	242.—
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	134.75	135.25
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	222.75	223.—
Lwowsko-czerniow. kolej po 200 zł. w. a. w srebrze (20 f. s.) z wpłatą 35%	61.—	62.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	162.25	162.75
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	122 80	123 —
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	— —	—.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	—.—	—.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	700.—	720.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł m. k.	255.—	257.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	190.—	195.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	146.—	148.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	479.—	481.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	232.—	234.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	405 —	410.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	267.—	269.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	370.—	375.—

4. Listy zastawne. (za 100 zł)

	pien.	towar
Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	—.—	—.—
10let. „ 1857 po 5%	102.—	102.25
przeznaczone do los. po 5%	91.—	91.25
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	87.—	87.20
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	71 50	72.—
Węgier. Towar. ziemskie po 5%	79.25	79.75

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97 50	98 —
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	89.—	89.—
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	81.	81.50
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	113.50	114.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	109.75	110.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	93.—	93.50
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	88.50	89.—
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	79.25	79.75
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	91.—	92.—
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	76.50	77.—
Kolej gal. Karola Ludwika po 300 zł. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 zł.	95.—	95.25
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.50	96.50
Lloyda za 100 zł.	90.50	91.50

6 Losy. (za sztukę.)

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	129.—	129.25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	86.—	86.50
Poż. Tryc. po 100 zł. m. k.	114.—	114.50
„ „ po 50 zł. m. k.	48.75	49.25
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	27.—	27.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	113.50	114.50
Salma „ 40 „ „	31.—	31.50
Palfiego „ 40 „ „	26.50	27.—
Clarego „ 40 „ „	27.—	27.50
St. Genois „ 40 „ „	27.25	27.75
Windischgrätza 20 zł. „	18.—	18.30
Waldsteina 20 „	19.50	20.—
Keglevicha 10 „	14.75	15 25
Fundacya szpit. Arcyksięcia Rudolfa	12.30	12.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	94.75	94.75
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	93.70	93 80
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	93.85	94.—
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	83.80	83.80
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	111 90	112.—
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	44 15	44.25
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	44.50	44.60
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po okazaniu.)

	pien.	towar.
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	5.28	5.29
dtto. pełnej wagi	5.28	5.29
Korona	15.30	15.35
20frankówka	8.96	8.98
Rosyjski imperyał	9.18	9.20
Talar związkowy	1.65	1.65
Srebro	109.75	110.—
Kurs korony w c. k. kasach	13zł.	50c.

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Rudyński**.

Z c. k. galic. drukarni rzadowej.